

Jerzy Kądzielski

Zakład Socjologii i Historii Kultury PAN

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 13/2, 137-138

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badanie przeprowadzane jest w miasteczku Węgrów w woj. warszawskim — w dwóch spółdzielczych placówkach przemysłu ludowego i artystycznego zatrudniających kilkudziesięciu pracowników w mieście oraz około 600 kobiet-chałupniczek z okolicznych wsi.

3. Badanie dotyczące społecznych czynników powodzeń i niepowodzeń poradnictwa zawodowego (E. Kaltenberg) podjęte zostało z inicjatywy i przy finansowym poparciu Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

4. Problemy przeobrażeń społecznych ról kobiet wiejskich (F. Jakubczak). Praca oparta jest na pamiętnikach kobiet wiejskich, pochodzących z nie publikowanego zbioru pamiętników chłopów. Zbiór ten uzyskany w drodze konkursu w 1955/56 roku i zgromadzony w wydawnictwie „Książka i Wiedza” liczy 1800 pamiętników o łącznej objętości ok. 40 tys. stron maszynopisu. Pamiętniki kobiet stanowią 22% zbioru. Praca wykonywana jest w oparciu o metodę dokumentów osobistych w socjologii.

Pracownicy Zakładu biorą również udział w przygotowaniu badań dotyczących postaw mężczyzn względem pracy zawodowej oraz roli i pozycji społecznej kobiet.

Franciszek Jakubczak

ZAKŁAD SOCJOLOGII UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO

Zakład Socjologii UŁ prowadzi w roku akademickim 1958/59 zajęcia dla studentów I, II i V roku socjologii. Liczba studiujących wynosi na roku I 15 osób, na II — 14 osób, na roku V — 11 osób, ogółem 40 osób. Studiami kierują dwie katedry obsadzone przez prof. Józefa Chałasińskiego i prof. Jana Szczepańskiego, wykłady i zajęcia prowadzi ponadto dwóch samodzielnych pracowników naukowych — doc. dr Antonina Kłoskowska, doc. dr Jan Lutyński, oraz trzech pomocniczych pracowników naukowych: adiunkt dr Aleksander Kamiński, adiunkt mgr Waclaw Piotrowski i st. asystent mgr Stefania Dziecielska. Biblioteką obejmującą 15 000 pozycji kieruje st. asystent mgr Krystyna Kądzilska.

W roku akademickim 1958/59 prowadzone są następujące wykłady i zajęcia w zakresie socjologii:

Wykład i proseminarium z wstępu do socjologii dla studentów I roku — prowadzi prof. dr J. Szczepański przy współudziale mgr S. Dziecielskiej. Hospitacje instytucji społecznych dla studentów I roku prowadzi mgr S. Dziecielska.

Wykład wraz z konwersatorium z historii myśli społecznej i socjologii dla studentów II roku — prowadzi doc. dr A. Kłoskowska. Wykład wraz z ćwiczeniami z techniki i metod badań terenowych dla studentów II roku — prowadzi doc. dr J. Lutyński.

Wykład wraz z konwersatorium z socjologii systematycznej oraz seminarium magisterskie dla studentów V roku — prowadzi prof. dr J. Szczepański.

Wykład monograficzny „Kultura masowa, kultura amerykańska” dla studentów wszystkich lat studiów — prowadzi prof. dr J. Chałasiński.

Wykład monograficzny „Środowisko i wychowanie” dla studentów wszystkich lat studiów — prowadzi dr A. Kamiński.

W ośrodku łódzkim wydawany jest również „Przegląd Socjologiczny”.

Zbigniew Korszyński

ZAKŁAD SOCJOLOGII I HISTORII KULTURY PAN

Zakład składa się z dwóch pracowni: warszawskiej i łódzkiej, pracujących pod wspólnym kierownictwem i odbywających wspólne zebrania naukowe. Głównym problemem prac badawczych Zakładu jest obecnie zagadnienie kultury masowej. Z tego zakresu pod-

jęto szereg szczegółowych prac zaplanowanych na dłuższy okres, których fragmenty są opracowywane stopniowo i publikowane w czasopismach naukowych i społeczno-literackich (por. bibliografia).

Prof. J. Chałasiński kierujący całością badań zajmuje się problemem współczesnej kultury amerykańskiej, na której przykładzie oświetla ogólne zagadnienie typu kultury masowej. Problemy czytelnictwa i cyrkulacji prasy badane są na terenie wybranych powiatów województwa opolskiego (Z. Gostkowski). Na terenie Łodzi prowadzone są badania konsumpcji kulturalnej oraz związana z nimi kwestia zainteresowań politycznych, społecznych i ekonomicznych ludności (J. Kądzielski). Zbliżone zagadnienia stanowią przedmiot badań nad czasem wolnym prowadzonych w środowisku małego miasta (Pruszkowa). Badaniami kieruje A. Zajączkowski. W ramach tych badań jedna z uczestniczek zajmuje się życiem młodzieży (J. Komorowska).

Obok badań konsumpcji kulturalnej prowadzone są studia nad wybranymi dziedzinami komunikacji masowej i treścią komunikacji. Analizuje się treści popularnych czasopism z punktu widzenia wartości i modeli społecznych popularyzowanych przez te środki komunikacji masowej (A. Kłosowska). Ponadto podjęto badania roli społecznej filmu (K. Żygulski), kultury plastycznej (K. Orthwein) i muzycznej (Z. Gross) oraz kultury historycznej (H. Holland).

Obok badań skupiających się bądź na zagadnieniach ogólnej teorii kultury masowej, bądź na procesach aktualnego rozwoju różnych dziedzin kultury w Polsce prowadzone są w oparciu o literaturę badania mające dostarczyć materiału porównawczego. Są to prace poświęcone życiu wsi francuskiej (K. Orthwein) oraz stosunkom kulturalnym we współczesnym Egipcie (T. Pfabe).

Na drugim miejscu należy wymienić badania w zakresie socjologii rodziny. Badania koncentrują się na zagadnieniach młodych małżeństw w Polsce współczesnej (J. Lutyński) oraz na zagadnieniach małżeństw mieszanych na Ziemiach Zachodnich (K. Żygulski) i analizie literatury socjologicznej dotyczącej problemów rodziny (K. Przeclawski). Badania nad rodziną dotyczą zagadnień małych grup społecznych, traktowanych w powiązaniu z masowymi procesami społecznymi i kulturalnymi.

Z działem badań nad aktualnymi przeobrażeniami kultury w Polsce wiążą się badania przekształceń wsi polskiej. Do działu tego należy przygotowywana monografia wsi Żmiąca (Z. T. Wierzbicki).

Problemy wsi dotyczą badania nad stanem kwalifikacji pracowników rolnictwa na terenie województwa wrocławskiego i olsztyńskiego oraz powiązaniem tego zjawiska z działalnością miejscowych wyższych szkół rolniczych i zagadnieniami upowszechniania kształcenia rolniczego prowadzone w porozumieniu z Towarzystwem Rozwoju Ziemi Zachodnich (J. Poniatowski).

W kręgu procesów masowych obracają się również badania Zakładu nad Ziemią Zachodnią. Problemy wsi na Ziemiach Zachodnich dotyczą badania, których wyniki zostaną podsumowane w pracy pt. *Przemiany społeczne wsi śląskiej* (St. Nowakowski), oraz badania procesów urbanizacji na Śląsku. Na Ziemiach Zachodnich są także prowadzone badania nad społecznymi problemami migracji i struktury zawodowej ludności (K. Żygulski).

Ponadto dwaj pracownicy Zakładu rozpoczęli badania spuścizny pisarskiej F. Znanieckiego (A. Gołda i A. Raźniewski).

Józef Kądzielski